

SŁOWO WILEŃSKIE

Wychodzi codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, o g. 4-ej pop.

Adres Redakcji: Wilno, Mickiewicza 4. Telef. № 228

Redakcja otwarta od 9-ej rano do 2-pie po południu.
Administracja: od 9-ej rano do 3-ej pop.

Cena ogłoszeń
Za wiersz
jednorzędowy: przed
tekstem 80 mk.
poślednich: za tekstem
35 mk.,
w tekście
100 mk.
Reklamy za
wiersz 50 mk.

SIERPIEŃ Dziś — Rajmunda W.
31 Jutro — Bi Bronisławy P.
Środa. Wschód słońca — 5:05
Zachód słońca — 6:53

TEATRY I WIDOWISKA.
„Polski” — „Wyzwolenie”.
„Powszechny” — Dłsi przedstaw. niema.
„Helios” — Wieczór baletowy.
KINA:
„Jutrzenka” — „Na śmierć i Życie”.
„Polonia” — „Bakyle Milosici”.
„Stramer” — „Tejmnica dworu Mahadity”.

BIBLIOTEKI I CZYTELNI.
„Uniwersytecka biblioteka” otwarta we wtorki, środy, czwartki i piątki od 10—2.
„Uniwersytecka czytelnia” otwarta we wtorki, środy, czwartki i piątki od 15 b. m. od g. 10—2.
Czytelnia pism i wypożyczalnia książek w Domu Ludowym otwarta od godz. 5-tej do godz. 8-ej wiecz.
Czytelnia „Samokształceni” im. Tomesza Zana (ul. Św. Anny 7, mury św. Michałskie) otwarta jask od 1—do 2 przed południem (oprócz poniedziałku od 5½—8 po połud. W niedzielę i święta: od 4 do 6 po połud.

TEATR POLSKI. Sala „Lutnia”.
Dziś poraz 5-ty
Wyzwolenie
dramat narod. w 3 akt. Wyspiańskiego.
POCZĄTEK o godz. 8 w.

Teatr Powszechny (gm. h. Rutusza).
Dziś widowisko jawiszne.
Jutro premiera
kom. w 3 akt. J. I. Kraszewskiego.
POCZĄTEK o g. 8 w.

Polskie Kino „JUTRZENKA”
Wielka 94.
Dziś Katastrofa starego młynu
dramat w 8 duk. części.
Nad progr.: Szczęśliwy Hooligan

ZE ŚWIATA

Nowa międzynarodowa organizacja prasy.
Z inicjatywy syndykatu prasy w Belgii dnia 9 września odbył się w Brukseli zjazd przedstawicieli syndykatów dziennikarzy państw, które są reprezentowane w Lidze Narodów. Celem zjazdu będzie utworzenie wspólnej organizacji prasy.
Kolejowe połączenie Rosji z Finlandją.
25 sierpnia rozpoczęła się w Rajlaiki konferencja rosyjskich i fińskich delegatów w sprawie połączenia kolei Rosji i Finlandji. (Polpr.)

Na obczyźnie.
MOSKWA. (EE). Polacy, Internowani w obozie Koruchowskim, urządzili koncert na głodnych Rosji i zebrali półtora miliona rubli so-wieckich.

W kółko...
PARYZ. (EE). Genewskiemu korespondentowi „Journal” oświadczył przedstawiciel Brazylii i Hiszpanji w Radzie Ligi Narodów że orzeczenie Rady stanowić będzie kompromisowe rozwiązanie pomiędzy stanowiskiem Francji a Anglii. granice polsko-niemieckie na Śląsku oparta będzie mniej więcej na linii Sforzy.

Ś. † P.

Hipolit Piotrowicz

po krótkich i ciężkich cierpieniach zmarł nagle w nocy z 29 na 30 sierpnia r. b. w wieku lat 62.
Wyprowadzenie zwłok do kościoła św. Piotra i Pawła w mieszkaniu przy ul. Antokol Nr. 14 i nabożeństwo żałobne odbędzie się w środę 31 sierpnia o g. 7½ rano. Po nabożeństwie nastąpi ekspozycja zwłok na cmentarz Antokolski.
Krewnych, przyjaciół i znajomych zawiadamia stróżkana

RODZINA.

Ś. † P.

Emilja Fajęcka

po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarła 29 b. m.
Wydawnictwo „Słowo Wileńskie” traci w ś. p. Emilji Fajęckiej wyjątkowo skromnego, sumiennego i uczciwego pracownika. Cześć Jej pamięci!
„Słowo Wileńskie”.

Ś. † P. Emilja Fajęcka

współpracownica administracji „Słowo Wileńskie”, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarła dn. 29 września 1921 r. O dniu pogrzebu nastąpią oddzielne zawiadomienia. **KOLEŻANKI I KOLEDZY.**

BANK

ROLNICZO - PRZEMYSŁOWY

zawiadamia, że z dniem 1-go września r. b. Zarząd mieścić się będzie przy ulicy Mickiewicza № 17, telef. 319.
ODDZIAŁ miejski zaś przy ulicy Wielkiej № 66, telef. 313.

Dziś w sali Teatru Polskiego, Pohulanka № 9 ostatni wieczór hipnotycznie - medjumiczny **HOMARDA** (Łączyńskiego). Hipnotyzacja (uspianie osób na sali nową metodą). — Dla osób posiadających własności medalne wstęp bezpłatny po zameldowaniu się prelegentowi.

Pan prezes jeździ.

MINSK. (EE). Przebywa tutaj od kilku dni prezes czerezwyczej Dzierżyński, co pozostaje w związku z ożywieniem się w ostatnich czasach akcji konspiracyjno-agitacyjnej bolszewików na granicy zachodniej.

Otwarcie giełdy.

QDRŹSK. (EE) Działalność się uroczysto otwarcia giełdy gdańskiej z udziałem wysokiego komisarza Hackings, komisarza polskiego Plucinskiego.

Z POLSKI.

Upomnienie.

WARSZAWA. (EE) Rząd polski przesłał komisarzowi ukraińskiemu Rakowskiemu notę, podobną do przesłanej już Czicherinowi. Rząd polski zwraca w niej uwagę komisarzowi Ukrainy na przekroczenia przez organy ukraińskie postanowień traktatu ryskiego. Polska posiada obywatela materyjal dowodowy, że rząd ukraiński nie tylko toleruje lecz bierze sam udział w akcji, mającej na celu obalenie ustroju społecznego w Polsce oraz zagnieżdzenia stosunków polsko-ukraińskich.

Z Rady Ministrów.

Rada Ministrów obradowała nad sytuacją, wytworzoną przez strajk kolejowy w byłej dzielnicy Pruskiej. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy, uzupełniającej dekret o samorządzie miejskim, uchwalisz rozporządzenie rozciągnięcia na województwa: Nowogrodzkie, Poleskie, Wołyńskie, powiaty Grodzieński, Wolkowsky i Białowieski mocy ustawy państwowej o wyłącności poczty, telegrafów i telefonów; wysłuchała sprawozdania ministra Spraw Zagranicznych o redukcji personelu w Ministerstwie i na placówkach zagranicznych.

— Rada Ministrów na posiedzeniu 28 b. m. postanowiła podwyższyć mnożnik drożyzny, wypłacić jednorazowy dodatek w wysokości pensji sierpniowej, przeprowadzić zmniejszenie piętej klasy drożyznianej, oraz rewizję innych. (Pat.)

Wycieczki dziennikarzy zagranicznych do Polski.

W czasie między 15-m wrzesnia i 15-m października mają przybyć do Polski trzy wycieczki dziennikarzy zagranicznych, a mianowicie włoskich, angielskich i skandynawskich. Goście ci odwiedzą między innymi Targi wschodnie we Lwowie.

Dziś 31 sierpnia

Teatr „Helios”

w środę 31 sierpnia pierwszy raz w Wilnie koncert

BALETU STYLÓWEGO

i całego zespołu jej „studjum plastyki”. Muzykę baletową wykona Wileńska Orkiestra Symfoniczna pod dyr. A. Wyleżyńskiego. W programie baletu: Symfonia H. moli Schuberta, Suita Wasantasa Halvorsena, Notturn Chopina, Śmiech Asy Girega i inne. Początek o g. 8½ w. Bilety sprzedają się w kasie teatru „Helios” od 10 rano.

Panika wśród spekulatów.

WARSZAWA. (O.) Wielką panikę w sferach spekulatów wywołał zapowiedź ostrej walki rządu ze spekulatami apropryzacyjnymi i walutowymi. Stwierdzono, że głównym powodem spadku marki była spekulacja. Rząd zamierza zdusić orgię spekulacji w krótkim czasie.

Koniec strajków.

POZNAN. (EE) Wybuchy strajkowe w całej dyrekcji poznajskiej zostały zlikwidowane ostatecznie, również w dyrekcji gdańskiej.

Korespondencje

Lida.

(Od korespond. „Słowa Wileńskiego”).

W miasteczku sierpniu m. m. Lida mieliśmy muzykę i teatr, posypały się więc koncerty, a w pierwszym szeregu zajęły pierwszorzędne miejsce te, z których dochód był przeznaczony na otarcie łez ludzkiej niedoli. Główne tu miejsce zajmują koncerty, który chwycił za serce ten cel, jak i układowi, wydany przez dyrektora konserwatorium (w Nici) i kompozytora p. Zenona Jakubowskięgo i artystkę opery wioślów p. Anne Kalinowską. Szlachetny cel zgarnął inteligencję lidzką dnia 21-go sierpnia w sal koncertowej kina „Edison”.

Nie dziw, że kiedy na estradzie pojawili się artyści już dłońe same złożyły się do oklasków. Bowiem taki artysta są rzadkim i miłym gościem pod naszą lidzką strzechą.

Wdzięczność wielka należy się twórcom tego koncertu. Na żądanie publiczności dnia 1-go września b. r. będzie wydany połączony koncert przy współdziale p. oficerów Dwa 2 Armii.

N.

Walka z analfabetyzmem — VIII kursy Instruktorów dla nauczycieli i organizatorów kursów dla dorosłych.

Jednym z ważniejszych zadań, jakie stoją przed odradzającą się naszą społeczeństwem jest walka z analfabetyzmem wśród młodzieży i dorosłych.

Podstawy finansowe i organizacyjne całej akcji w tym kierunku określa projekt zarządy ustawy, przedłożony Sejmowi w Warszawie, a wkładający obowiązek zakładania początkowych kursów dla dorosłych na powiatowe, zwłazki kołom i miastu wydzielone z tych zwłazek.

Celem przygotowania instruktorów kursów dla dorosłych na terenie powiatu lub miasta, oraz nauczycieli kursów, Centralne Biuro Kursów dla Dorosłych organizuje w Warszawie sześciotygodniowy, ośmiesięczny kurs, z kolei, Kurs Instruktorów dla nauczycieli i organizatorów kursów dla dorosłych. Wydział Oświaty Pozaszkolnej M. W. R. i O. P. P. udzieli zapomogi na pokrycie kosztów prowadzenia kursu.

Wykłady będą dostosowane do poziomu umysłowego osób, posiadających wykształcenie seminaryjne lub przynajmniej 6-cio klasowe.

Program obowiązuje, prócz zagadnień oświatowych ogólnych i organizacyjnych, przedwzrostkiem metodykę nauczania języka polskiego (w szczególności nauka na analizie), metodykę nauki, metodykę arytmetyki, oraz metodykę odczytów i pogadanki z dorosłymi.

Obok wykładów i dyskusji (5 godzin dziennie), główny nacisk położony będzie na prace seminaryjne, lekcje wzorowe i próbną. Składowe kursu będą wydziały ogólna kursów dla dorosłych m. st. Warszawy. Uczestnicy kursu otrzymają odpowiednie zaświadczenia.

Kurs rozpocznie się dnia 30 września o godz. 10 r w lokalu Wolnej Wszechnicy Polskiej przy ul. Szopena 14 i trwać będzie do dnia 24 października włącznie.

Zgłoszenie na Kurs kandydatów, przedwzrostkiem studentów instytucji samorządowych i społecznych, przyjmują się do dnia 1 września r. b. Liczba uczestników ograniczona.

Blizszych informacji udziela Centralne Biuro Kursów dla Dorosłych, Warszawa, Krucza 21, tel. 188-03, codziennie od godz. 12 do 3 pp., w soboty do 1 pp.

Życie akademickie.

Z Uniwersytetu warszawskiego.

Sekretariat uniwersytetu w Warszawie podaje do wiadomości, że zapisy kandydatów na rok akademicki 1921/22 rozpoczyna się dn. 15 września i trwać będą do 1-go października r. b.

Do podania, wraz z życiorysem, należy załączyć: maturo, metrykę, 4 fotografie, świadectwo prolongacyjne, zwalniające od natychmiastowej służby wojskowej i świadectwo nienagannego prowadzenia się (nie dotyczy kandydatów, którzy ukończyli szkołę w roku bieżącym).

Od 1 września r. b. zwiększamy objętość pisma naszego do sześciu kolumn.

Projekt sejmowej ordynacji wyborczej w Polsce.

Minister spraw wewnętrznych złożył dziś w biurze sejmowym projekt sejmowej ordynacji wyborczej. Projekt nie zawiera jeszcze podziału państwa na okręgi wyborcze, który to podział zostanie dokonany później w osobnym przedłożeniu, jako dodatek do ordynacji wyborczej. Ważniejsze postanowienia tego projektu opisujemy.

Art. 2: Wyborcy powinni być mieszkańcami tego obwodu głosowania, w którym głosują przynajmniej na jeden dzień przed ogłoszeniem wyborów.

Art. 5: Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Art. 13: Wyborcy z całego obszaru Rzeczypospolitej wybierają 360 posłów.

Art. 16: Liczba posłów, jaka ma być wybrana w poszczególnych okręgach, będzie określona przed każdym wyborem w następujący sposób: Ogólna liczba ludności cywilnej całego państwa należy podzielić przez 360. Przez otrzymaną w ten sposób liczbę należy podzielić liczbę ludności cywilnej każdego okręgu wyborczego, licząc liczbę posłów, jaka ma być wybrana w okręgu. O ileby w ten sposób nie wszystkie mandaty zostały podzielone, pozostałe jeszcze mandaty rozdziela się po jednym pomiędzy okręgi wy-

borcze, których liczyły mają największe ulamki.

Art. 17: Każdy okręg wyborczy dzieli się na obwód głosowania. Jeden obwód głosowania nie powinien obejmować więcej, jak 5000 mieszkańców.

Art. 19: Dnię głosowania powinien być wyznaczony na niedzielę lub święto. Głosowanie wyznaczyć się będzie najwcześniej na 60 dni od dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku ustaw.

Art. 42: Kandydatury poselskie winny być zgłoszone na ręce przewodniczącego komisji wyborczej najpóźniej na 30 dni od daty ogłoszenia wyborów.

Art. 51: Ogłoszone listy wyborcze nie mogą być cofnięte ani też nie mogą w listach zająć żadne zmiany.

Art. 52: Głosowanie trwa jeden dzień. Rozpoczyna się o godz. 8 rano i trwa bez przerwy do godz. 10 wieczór.

Art. 85: Mandat posła wygasa: 1) z powodu śmierci, 2) jeżeli się zrzeknie mandatu, 3) jeżeli straci prawo wyborcze, 4) jeżeli obejmie płatny urząd państwowy, z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora wyższej uczelni, 5) jeżeli przyjmie stanowisko redaktora odpowiedzialnego.

Jeszcze o „celi Konrada”.

Znana „sprawa celi Konrada” dziś przylatła całkiem innym niż dotychczas obrót. W „Białoruskim Dzwonie” w artykule p. t. „Prawda i polityka”, w którym autor poddaje krytyce przypuszczenie p. Studnickiego, a za nim i prof. Pigonia, co do tego, że „cela Konrada” rzekomo znajdowała się w dzisiejszym miejscu ustępów, m. in. pisze:

„Jeżeli p. Studnicki — architekt m. Wilna, jeżeli p. Pigon są poważnymi uczonymi, jeżeli ich istotnie obchodziła nie tylko prawda, a nie gryzienie się narodowości, jeżeli istotnie drogiem jest im wspomnienie Mickiewicza (a on wszak marzył o bytności ludów), więc dlaczego poszukując celi Konrada, nie przypastli na owej pracy spokojnie, poważnie, rozsądnie?”

Dlaczego nie utworzył komisji z budowniczych oraz innych niezbędnych specjalistów, by obzebrać mury, stwarzać gdzie, co, kiedy zostało budowane i jak się to wiąże z danymi literackimi?”

W końcu artykułu dodajemy, że z inicjatywą Białoruskiego Twa Naukowego powstała komisja celem wywielenia prawdy. Na zebraniu Twa w dn. 22 czerwca połączono p. B. Taraszkiewicz

komisji powołania do życia owej komisji składającej z przedstawicieli polskiego i białoruskiego społeczeństwa.

W tym celu p. Taraszkiewicz zwrócił się do Departamentu Oświaty, i z ramienia Departamentu p. Wierusz Kowalski zwołał na d. 16 bm. komisję, złożoną z osób następujących: pp. F. Ruszczyca, dr. Zaborowski, inż. Plepiugowski, Studnickiego, prof. Kłosa, Woźnickiego — ze strony społeczeństwa polskiego, ze strony zaś białoruskiej weszli w skład owej komisji pp. Taraszkiewicz, inż. Trepiła i A. Łuckiewicz. Komisja zebrała się w murach po Bazylijskich i dotychczas oglądał gmach, stanowiąc orzekła, iż miejsce ustępów znajduje się w późniejszej przybudówce, która, sądząc z ogólnego wrażenia, stanowiła przedtem klatkę schodową. Co do miejsca, w którym mogła się znajdować „cela Konrada”, takowe jeszcze nie zostało ustalone.

My ze swej strony wielce cieszymy, że białorusinom, dzięki spokojnej inicjatywy i rozwadze ich Twa Naukowego, udało się nareznieć oczyszczyć z zarzutów ciśnionych na nich przez p. Studnickiego.

—s—

Wileńska Szkoła Dramatyczna.

Komisja Międzyzaw. Kult.-Artystyczna otwiera w początkach września Szkołę Dramatyczną na mocy uchwały, udzielonej przez Dsp. Oświaty pomienionej Instytucji.

Pierwsza to Szkoła Dramatyczna w Wilnie, z programem na szeroką skalę, na wzór Szkoły Dramatycznej Warszawskiej — zakreślonymi celem szkoły, jak to opiewa 51 ustawy, — jest przygotowana, wykształconych na względem społecznym, literackim i ściele zawodowym artystów dramatycznych pici obolga. Przyjmowane być mogą osoby, które ukończyły lat 16 i posiadają świadectwa z ukończenia 6 kl. gimn. lub uczelni odpowiadającej programem 6 klas gimn. klas. lub realn. kursu szkoły tryaletni. Wszyscy uczniowie, którzy złożą egzaminy praktyczne i teoretyczne z całego kursu, otrzymają świadectwa, sporządzone według wzoru zatwierdzonego przez Dsp. Oświaty. (art. 33 ust.). Uczestniczący do szkoły będą wolni słuchacze, ale świadectwo otrzymać mogą dopiero po przedstawieniu świadectwa o złożeniu egzaminu z kl. 6-ku. Do przedmiotów teoretycznych, wykładanych w szkole należą: język polski, hist. Polski, lit. powszechna, lit.-dram. polska, historia teatru — ogólna i w Polsce, teoria sztuki dramat.-estetycznej, ogólna i polska. Do przedmiotów praktycznych wykładane będą: — dykcja, deklamacja, sztuka głosem czytania, oratorowanie rol, lekcje mimiki i plastyki scenicznej, — lekcje tańca i gimn. rytmicznej, oraz śpiewu, solowego i chóralnego. Uczniowie kończący szkołę a nadei 11 lat, z odczuciem, otrzymała prawo debiutu na scenie Wileńskiej i prawdopodobnie, — Warszawskiej, nado mogą otrzymać subsydium na dalsze kształcenie się.

Powstanie uczelni, stawiającej tak wielkie wymagania w dziedzinie wykształcenia ogólnego, wynika z konieczności podniesienia poziomu intelektualnego i naukowego przyszłego aktora polskiego. *Nowa scena* — wymaga już od aktora nie tylko talentu, lecz i wiedzy, szczególnie zaś w dziedzinie dzieł własnego narodu i jego literackiej spuścizny. Nie każdy, zresztą, kończący szkołę dram. rzeczywiście, jest zawodowo aktorskim, lecz może się oddać studiom nad literaturą dram. — krytyce teatralnej, pedagogii scenicznej, reżyserii i kierownictwu literackiemu w teatrach. A wiemy, jak ostatnio, wobec powstania tylu teatrów, — braknie kierowników.

To też nowa placówka artystyczna na kresach naszych, społeczeństwo polskie niezawodnie chętnie powita i swą życzliwością ją poprze.

Z SALI KONCERTOWEJ.

Zakończonietanie koncertów letnich.

W pogodny wieczór niedzielny, zebrała się tłumnie publiczność, aby, poraz ostatni w tym sezonie, wysłuchać programu, składającego się z najulubieńszych utworów, jak *Peer Gynt*, *Gręga*, *Walczyki* z opery „Carmen” i in. *Szczere* i obfite oklaski dowodziły, że słuchacze odczuwają wdzięczność za wiele chwał przyjemnej i szlachetnej rozrywki, w ciągu lata, zgotowanej im przez Wileńską Orkiestrę Symfoniczną, pod umietym kierunkiem pana Adama Wylezińskiego.

Ileż to pięknych utworów polskich i z wszechświatowej literatury muzycznej, publiczność miała sposobność poznać, lub odświeżyć w pamięci!

A chyba zbyt czynnem jest do wozdolenia, że takie obcowanie częste z muzyką prawdziwą i w dotrem wykonaniu, musi podnosić

Wesołe aktualności.

Walka na dwa fronty. Stroński w trzech tomach. Eńdacja porzuciła swoje bogi.

„Rzeczpospolita” jedzie po Radzie Najwyższej, Pan Stroński rozprawia się raz jeszcze z Lloyd Georgem. Ostatnimi czasy zwycięska walka z premierem angielskim stanowi ulubiony temat utalentowanego frontiera „Rzeczpospolitej”. Bądź co bądź jest to bardzo pożyteczny obrót. Lloyd George tego nie czyta, więc mu wszystko jedno. Czytelniczek tak, — bo już to samo czterdzieste razy czytali. A bądź co bądź profesor Askenazy trochę odpocznie. Dowiadujemy się z pewnego źródła, iż w najbliższym czasie wszystkie artykuły p. Strońskiego będą podzielone na trzy kategorie i wydane w trzech tomach. — Tom pierwszy: Stanisław Stroński przeciw Pilsudskiemu. Tom drugi: Sta-

nisław Stroński przeciw Askenazowi. Tom trzeci: Stanisław Stroński przeciw Lloyd Georgowi. Najpoważniejsze firmy księgarskie kłócą się o honor wydania tych dzieł.

A póki sobie p. Stroński rozprawia się z Anglikami, zawodowy spymista, p. Korab — Chucharski wsiada na Francuzów. Krytykuje, nie, to wprost trudno uwierzyć, krytykuje Briand. Mniejsza o to, czy słusznie. Skłonił Jesteśmy przypuszczać, że tak. Lecz sam fakt! Na lamach „Rzeczpospolitej” — krytyka premiera francuskiego! Placze koalicja! Gdzie jej nieomylność? Gdzie jej niekalkulacja? Co się tamie, coś w grzy ieci, waś się, dawno nie poryzacja. Robi się laurowo i ciemno. („Naród”).

